

Nejstarší dochovaná listina dokládající existenci českého státu

Před tažením do Itálie, k Milánu, svolal císař Fridrich I., zvaný Barbarossa, na leden roku 1158 sněm do Řezna. Císař zde 11. ledna ozdobil českého vévodu Vladislava II. královskou korunou a v návaznosti na tento akt vydal 18. ledna listinu, ve které Vladislavovi a jeho nástupcům udělil právo nosit (královskou?) čelenku („circulus“). Tohoto vyznamenání měl užívat o svátcích, kdy sám císař nosí korunu, tedy o Narození Páně, Velikonocích a Letnicích, a nadto o svátku sv. Václava a sv. Vojtěcha, a čelenku přijímat pouze z rukou pražského a olomouckého biskupa. Císař mu rovněž potvrdil nárok na poplatek z Polska. Již v době vydání této slavnostní listiny byl v českém dvorském prostředí její obsah jednoznačně spojován s Vladislavovým povýšením na krále. Císař Fridrich udělení královské hodnosti chápal jako pouhé osobní ocenění českého panovníka, které ho nic nestálo a přispělo k získání významného spojence, disponujícího značnou vojenskou silou, pro válečnou výpravu do Itálie. Při oficiální kapitulaci obklíčeného města Milána císař 8. září 1158 Vladislavovi znovu vložil na hlavu královskou korunu a tím potvrdil předchozí povýšení. Král Vladislav se dostal svou politickou orientací do úzké závislosti na císaři, což Fridrichovi posléze umožnilo bezohledně zasahovat do vnitřních českých záležitostí.

Císař Fridrich I. povoluje českému knížeti Vladislavovi nosit o svátcích čelenku (královskou korunu)

1158, leden 18., Řezno
originál, pergamen, latinsky, 40 x 65 cm,
přitištěna pečť vydavatele
Národní archiv, AČK, inv. č. 1

PŘEPIS:

„Decernimus itaque et inrefragabili lege statuimus, ut liceat prefato duci Boemie Wadizlao illis temporibus, quibus nos coronam et diadema glorie portamus, in Nativitate Domini videlicet et in Pascha et in Penthecosten, circulum portare et amplius in festivitate videlicet sancti Venzelai et sancti Adelberti eo, quod illas sollempnitates propter patronos suos maiori reverentia et celebritate tota Boemia veneretur.“

PŘEKLAD:

„Rozhodujeme tedy a nezrušitelným zákonem ustanovujeme, aby řečený český kníže Vladislav směl nositi čelenku v ty časy, kdy my nosíme korunu a odznak slávy, totiž o Narození Páně, o Velikonocích a o Letnicích, a nadto o svátku svatého Václava a svatého Vojtěcha, protože celé Čechy k vůli svým ochráncům ty svátky s větší úctou a slávou světí.“

